

บันทึก

เรื่อง การยึดที่ดินและทรัพย์สินในเขตที่ดินหวงห้ามของกรมประชาสัมพันธ์

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ สร.๐๔๐๓/๒๕๑๐ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการยึดที่ดินและทรัพย์สินของจอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตร ธารินทร์ ในเขตที่ดินหวงห้ามของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า ที่ดินในท้องที่ตำบล ชอนสารเดช อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นที่ดินในเขตหวงห้ามของกรมประชาสัมพันธ์ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอเสาไห้ อำเภอ แก่งคอย อำเภอหนองโดน และอำเภอไชยบาดาล จังหวัดสระบุรี และอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอ โคกสำโรง และอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ได้มอบ ให้อำเภอท้องที่เป็นผู้พิจารณาจัดสรรให้ราษฎรเข้าทำกินไปพลางก่อน นั้น ใน พ.ศ. ๒๔๙๕ จอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตร ธารินทร์ ได้ขออนุญาตเข้าครอบครองทำกิน ในที่ดินซึ่งอยู่ในเขต หวงห้ามดังกล่าว รวมสองแปลง เนื้อที่ ๑๐๐ ไร่ และได้เข้าทำกินสร้างถาวรวัตถุทำประโยชน์ในที่ดินนั้น ตลอดมา ภายหลังเมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ จอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตร ธารินทร์ ได้แจ้งการครอบครองที่ดินไว้ทั้งสองแปลงต่อมามี คำสั่งนายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครอง ราชอาณาจักร ให้ทรัพย์สินในกองมรดกของจอมพลสฤษดิ์ ธารินทร์ และทรัพย์สินของท่านผู้หญิง วิจิตร ธารินทร์ ตกเป็นของรัฐ กระทรวงการคลังจึงได้สั่งให้ทางจังหวัดลพบุรีโอนที่ดิน ดังกล่าว และให้ดำเนินการให้ได้หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน แต่กรมประชาสัมพันธ์เห็นว่า เนื่องจากที่ดินทั้งสองแปลงนี้ผู้ครอบครองยังไม่มีสิทธิในที่ดินแต่ประการใด เพราะยังไม่ได้ปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช ๒๔๘๕ หรือ หากจะมีสิทธิในที่ดินที่ครอบครองอยู่ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งได้ บัญญัติยกเว้นมิให้ที่ดินนั้นอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี แต่โดยที่การยึดที่ดินและทรัพย์สิน นี้ เป็นการยึดโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ซึ่งเป็น กฎหมายพิเศษ จึงมีปัญหาว่า อำนาจที่กรมประชาสัมพันธ์มีอยู่ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อ การครองชีพ พุทธศักราช ๒๔๘๕ จะถูกลบล้างโดยกฎหมายพิเศษนี้หรือไม่ จึงขอให้ คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายนี้ด้วย นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๗) ได้ตรวจพิจารณา ปัญหาโดยฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงการคลัง และผู้แทน

คณะกรรมการดำเนินการตามคำสั่ง ให้ทรัพย์สินในกองมรดกจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และทรัพย์สินของท่านผู้หญิงวิจิตร ธนะรัชต์ ตกเป็นของรัฐแล้ว ได้ความว่าที่ดินสองแปลงนี้เป็นที่ดินในตำบลขอนแก่น อำเภอโคกสำโรง ซึ่งเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตหวงห้าม โดยในชั้นแรกได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอเสนาห์ อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองโดน และอำเภอไชยบาดาล จังหวัดสระบุรี และอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอโคกสำโรง และอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พุทธศักราช ๒๔๘๓ หวงห้ามไว้โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เพื่อประโยชน์ในการประชาสงเคราะห์ ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี พุทธศักราช ๒๔๘๕ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช ๒๔๘๕ ให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองในเขตที่ดินที่หวงห้ามไว้ซึ่งท้องที่ละ ๑ นิคม เนื่องจากกรมประชาสงเคราะห์ยังดำเนินการจัดนิคมสร้างตนเองไปไม่ถึงที่ดินที่หวงห้ามไว้นี้ กรมประชาสงเคราะห์จึงได้มอบหมายให้อำเภอท้องที่เป็นผู้พิจารณาจัดสรรให้ราษฎรเข้าทำกินไปพลางก่อนได้ โดยให้ทำคำร้องขอเข้าทำกินเข้ามาขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ จอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตร ธนะรัชต์ กับผู้อื่นอีกหลายคนได้ยื่นคำร้องขอเข้าทำกินในที่ดินที่หวงห้ามไว้นี้ต่ออำเภอแต่อำเภอก็มีได้เสนอคำร้องนั้นต่อกรมประชาสงเคราะห์เพื่อขออนุมัติแต่อย่างใด เมื่อยื่นคำร้องแล้วจอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตร ธนะรัชต์ กับผู้อื่นอีกหลายคนได้เข้าหักร้างถางพงให้เป็นสวนผลไม้ยืนต้น เป็นไร่ข้าวโพด ถั่ว ตามฤดูกาล ต่อมาเมื่อได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ดินทั้งสองแปลงนี้ก็ยังคงเป็นที่ดินหวงห้ามอยู่โดยความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติว่า “ที่ดินซึ่งได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ หรือตามกฎหมายอื่นอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับให้คงเป็นที่หวงห้ามต่อไป” หลังจากได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว จอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตร ธนะรัชต์ ก็ได้แจ้งการครอบครองที่ดินทั้งสองแปลงนี้โดยอ้างว่าได้มาโดยการจับจองตามหนังสือขอเข้าทำกินเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ที่ดินทั้งสองแปลงที่เป็นปัญหาในเรื่องนี้อยู่ในท้องที่ ตำบลขอนแก่น อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นที่ดินอยู่ในเขตที่หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ในการประชาสงเคราะห์ ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอเสนาห์ อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองโดน และอำเภอไชยบาดาล จังหวัดสระบุรี และอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอโคกสำโรง และอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พุทธศักราช ๒๔๘๓ ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเข้าหักร้างจัดทำหรือปลูกสร้างด้วยประการใดๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ หลักจากพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ก็ให้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี พุทธศักราช ๒๔๘๕ ว่า ให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองในที่ดินที่ได้หวงห้ามไว้นี้ ฉะนั้นจะใช้ที่ดินที่หวงห้ามไว้เพื่อการอย่างอื่นไม่ได้ นอกจากตั้งนิคมสร้างตนเอง การที่จอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิ

ตรา ธาระรัชต์ เข้าหักร้างถางพงทำประโยชน์ในที่ดินนี้ก็โดยขออนุญาตจากกรมการอำเภอท้องที่มีใช้เป็นการกระทำตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในจังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี พุทธศักราช ๒๔๘๕ เพราะถึงอย่างไรก็ดีจอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตรา ธาระรัชต์ ไม่เข้าข่ายจะเป็นสมาชิกนิคมตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้ และเมื่อไม่ใช้การเข้าทำกินในฐานะเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองตามพระราชกฤษฎีกาที่ว่าแล้ว การเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าว จึงเป็นแต่เพียงขออาศัยทำกินในที่ดินหวงห้ามชั่วคราวเท่านั้น เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว แม้จอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตรา ธาระรัชต์ จะได้แจ้งการครอบครองที่ดินทั้งสองแปลงนี้ตามแบบ ส.ค.๑ แล้วก็ตาม ก็ไม่ทำให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่ในที่ดินนี้แต่ประการใด (พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๕ วรรคสาม)^๑ ที่ดินสองแปลงนี้จึงยังคงเป็นที่หวงห้ามตลอดมา

คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า จอมพลสฤษดิ์ และท่านผู้หญิงวิจิตรา ธาระรัชต์ ไม่มีสิทธิในที่ดินทั้งสองแปลงนี้แต่อย่างใด

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๑๐

^๑ มาตรา ๕ (วรรคสาม)

การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด